

Šolskovrtnarska razstava radovljškega sreza

Kljub temu, da se je morala nameravana banovinska razstava šolskih vrtov preložiti vsled neugodnih vremenskih prilik na prihodnje leto, je učiteljsko radovljškega sreza pod pokroviteljstvom svojega nadzornika Egidija Schiffrerja in agilnega sreskega razstavnega odbora, v katerem so Gradnik Rajko z Bleda, Pavlin Franc iz Mošenj, Pibrovec Leo iz Jesenic, Požar Metod iz Bohinjske Bistrice, Prestor Niko iz Mošenj in Serajnik Joško iz Dovjega, vršilo nemoteno priprave za sresko vrtnarsko razstavo.

V soboto, dne 7. oktobra, ob priliki prvega letošnjega zborovanja učiteljskega društva je bila slovesna otvoritev.

V risalnici jeseniške šole, kjer je prirejena razstava, se je zbralo skoraj vse učiteljsko radovljškega sreza. Na razstavo je prišel nadzornik za šolske vrtove Andrej Skulj, zadržanega sreskega načelnika je zastopal sreski kmetijski referent, kot gostje so se udeležili g. župan mesta Jesenice in predsednik podružnice S. V. D. g. dr. Rekar.

Initiator in pokrovitelj razstave, sreski šolski nadzornik E. Schiffrer, je v svojem otvoritvenem nagovoru podčrtal vse težkoče, pa tudi veliko pripravljenost in požrtvovalno delo, ki ga je izvršilo učiteljsko društvo za to razstavo, ki bo brez dvoma rodila dobre uspehe.

Nadzornik za šolske vrtove oriše na to važnost takih razstav iz učnih vidikov, pa tudi iz stališča in stremljenja, da približamo naše šolsko delo čim bolj praktičnemu življenju in potrebam naroda. Čestita vsem sodelavcem na lepi in instruktivni prireditvi, ki nudi kljub letošnjim vremenskim neprilikam prav lepe pridelke, izbrana učila in učne pripomočke.

Govorili so še gosp. župan, predsednik podružnice in sreski kmet. referent, ki je zlasti naglašal važnost takih razstav za pouk našega kmetijskega človeka. Poudaril je, da ta razstava najlepše kaže delo in trud učiteljskega društva. Želi skupnega sodelovanja za doseg čim lepših uspehov.

Po končanih nagovorih smo si ogledali bogato in res instruktivno razstavo, ki je do zadnjega kotička napolnila veliko risalnico, ki je bila tudi sicer lepo dekorirana, kar so izvršile predvsem učiteljice osnovne šole na Jesenicah. Na prednji strani je bila v zelenju kraljeva slika, na nasprotni strani so bile razvrščene državne barve v obliki žarkov, kar je napravilo prav imponizant vtis. Vsa dvorana, ob stenah in po sredi je bila obložena z razstavljenimi predmeti, da sta vodila po dvorani le dva ozka hodnika.

Sadjarski oddelek, ki sta ga uredila Prestor Niko in Pavlin Franc iz Mošenj, nam je nudil tako rekoč ves pouk iz sadjarstva kakor: razne sadne podlage, načini cepljenja v slikah in modelih, razvoj dreves v drevesnici, posajena drevesa na mestu in zavarovana z mrežo proti zajcu. Nazorno so bili prikazani skoraj vsi sadni škodljivci, kakor tudi bolezn, takoj za temi pa so bila pripravljena razna sredstva zoper te škodljivce. Manjkalo seveda ni škropilnic, pastí za voluharje ter potrebnega sadjarskega orodja. Prav bogata je bila izbira sadja, ki ga pridelujejo učitelji-vrtnarji v srezu. Pogrešali nismo niti črešenj. Razstavili so tudi nekateri posestniki. Franc Rus, nadučitelj v pok. z Bleda, znani sadjar in pomolog, je določil, kolikor je seveda pri taki zbirki mogoč, prava pomološka imena. Prav bi bilo, da bi na takih razstavah prikazali prav vidno sadni izbor za dotični okoliš in morda celo za posamezne predele. Sade pa je bilo tudi razstavljeno v kabinetnih in normalnih ameriških zabojih.

Ta oddelek so izpopolnjevale razne statistične tabele, poučne slike, fotografije in načrti. — Prav bogato je bila zastopana tudi sadjarska in vrtnarska literatura.

Da je ta oddelek tako lepo uspel, so pripomogli s svojimi prispevki E. Schiffrer iz Zirovnice, Prestor Niko in Pavlin Franc iz Mošenj, Razinger Valko iz Gorij, Gradnik Rajko z Bleda, Požar Metod iz Boh. Bistrice, Vrezec iz Ribnega, Kristan Srečo iz Leš, Hafner iz Kroke, Bulovec Ivan iz Begunj, Bifenc iz Rateč, Serajnik Joško iz Dovjega, Blažič Karl iz Oviš in Knez Rudolf iz Lesc.

Kljub slabi letini je bil zelenjadni oddelek, ki ga je uredil Serajnik Jože iz Dovjega prav bogat in pester. Zastopana je bila izbrana zelenjad. V tem oddelku smo videli tudi lepe zbirke zdravilnih rastlin, ki sta jih pridelala Tavčarjeva Angela iz Jav. Rovt in Knez Rudolf iz Lesc.

Opazili smo množico enoletnih, za šolske vrtove najprimernejših in zaradi preproste vzgoje priljubljenih cvetlic.

Ljubke in prav poučne so bile košarice, ki so nam predložile gozd v jeseni, in jesen v planinah, zamisel tov. Bulovca iz Begunj. V tem oddelku so poleg navedenih sodelovali tudi Jeglič Malči iz Zasipa, Vrezec iz Ribnega, Serajnik Joško iz Dovja, Knap iz Kranjske gore, Žagar Ivan iz Kamne gorice in Žagar iz Dobrove pri Kropi.

Vsa dvorana je bila prav okusno okrašena z vrtnicami in nageljni, med vsemi pa so prevladovala dalije v najrazličnejših barvah in vrstah. Dekorativne vaze in lonce sta poslikala Prestor Niko in Pavlin Franc iz Mošenj. Da je bila slika popolna, je poskrbela tovarišica Minka Fister ob Sv. Križu, ki nam je prikazala dekle ob gorenskem oknu, s katerega se razpletajo znani in priljubljeni gorenski nageljni.

Čebelarški oddelek je priredil nadzornik Schiffrer. Poleg opazovalnega panja, »Znidaršiča« in »kranjčev«, vidimo posebno znamenite končnice iz Breznice in celo originale od Janše in Ambrožiča iz Mojstrane. Ne manjka v tem oddelku medu, voska, čebelarških potrebin in orodja itd. Pri razstavi tega oddelka so sodelovali Prestor Niko, Serajnik Joško in Šetinc iz Jesenic.

V posebnem oddelku je vkuhanu sadje in konzervirana zelenjad v različnih posodah in na razne načine, da imajo obiskovalci nazorno učilo pred seboj. Posebno omenjamo pri tem oddelku tov. Kristana iz Leš, Mlekuža iz Boh. Bele, Smolik Angelo iz Kor. Bele in Gospodinjso šolo iz Jesenic, ki nam je na posebni zelo lepo pogrnjeni mizi razstavila zelenjadno kosilo. Prav poučna je dalje razstava sadnih sokov, od katerih naj posebno omenim prav dober tepkovec. Ves postopek o pripravljanju sadnih sokov je pojasnjen z aparati, modeli, risbami, tabelami in recepti. Ta oddelek sta uredila Razinger Jelka in Valjko iz Gorij. Razinger je zbral tudi zbirke raznih semen in sestavljal učila o uporabi kulturnih rastlin (lan). Razinger je sestavljal tudi zbirke raznih semen in sestavljal učila o uporabi kulturnih rastlin.

Razne modele planšarskih koč, planinskih hiš in gospodarskih poslopjij sta razstavila šoli Gorjuše (Torelli) in Koprivnik. Model jeseniške šole z vrtom je razstavil upravitelj tov. Pibrovec, Poleg teh je razstavila g. Hlebjanja, učit. na Jesenicah, lepo zbirko izbranih kaktej in breskev.

Pri razstavi so sodelovali tudi nekateri privatniki in tako pokazali, da delajo v roki z učiteljskim za napredek vrtnarstva. Prav posebno moramo omeniti podružnico SVD iz Jesenic, ki se je prav lepo uveljavila z razstavo sadja, zelenjadnih pridelkov in prav izbrano kolekcijo dalij in vrtnic. Sodelovali so gg. dr. Rekar, Marčič, Torkar, Čop, Hafner in drugi.

Umevanje za to prireditev so pokazali tudi krajevni šolski odbori, ki so prispevali sicer skromno, vendar dobrodošlo vsoto 800 dinarjev.

Knjižnica vsebuje nad 200.000 zvezkov: za mladino in za živčice Čeha na Dunaju.

Otroci, katerih starši gredo na delo, pridejo že za rana. Do popoldanskega pouka so v posebnih prostorih. Z njimi ponavljajo učitelji snov, pomagajo pri nalogah itd. Dobijo obed. Oddaljenejšim plača šola potovanje z vlakom, avtobusom ali tramvajem, samo da niso prepuščeni ulici in drugim činiteljem. V aprilu je izdala šola 1.200 šilingov. Železna organizacija češkega življa.

Dopolodne šivigamo z avtobusom med mirnimi začrnelimi palačami. Zgodovinske in nedotakljive starine. Na širokih središčih stoji avti. Po ulicah je obilica zamemljenih brezposelnih. Prosjijo in čakajo boljših časov. Modrujejo in se pričajo o Hitlerju.

Akad. slikar riše portret za 2 šilinga. Star gospod mi vsiljuje damsko torbico.

Lajna gode že tolikokrat obglajeno Schubertovo iz Treh mladenk... Reminiscenca preživle dunajske romantike.

Polja v solncu.

Skozi zeleno daljo dosežemo obmejni kraj Marchegg. Češki cariniki. Kratke formalnosti.

Hitimo naprej. Neizmerna vstajajo mlada polja. Obzorje se razklene v nedoglednost, do belih slovaških vasic. Drevoredi prečijo ravnino. Včasih iznenadi vijoča cesta, ki se topi v živo zelenje.

Morava pretrga razpoloženje pokrajine. Ob njej sivina vrb.

Bratislava.

Naval na okna. Šuligoj je tu s svojimi »slavki«.

Pozdravni govori. Pesmi. Dobrodošli! Mladeži v narodnih nošah. Na potu v mesto se mi pridruži češki železničar. Pri Zidanem mostu sem doma... je začel.

Svet je res okrogel. Povsod pride skupaj. Zvečer je koncert Trboveljskih slavčkov.

Po splošnem pregledu lahko mirno trdim, da je prva sreska šolskovrtnarska razstava v vsakem oziru uspešna nad pričakovanje. S to razstavo je pokazalo učiteljsko radovljškega sreza, da dela na povzdigi šolskega vrtnarstva kljub vsem težkočam in neprilikam uspešno. Najlepše priznanje za to trudapolno delo je izreko ljudstvo, ki je v nedeljo v tako obilnem številu in z velikim zanimanjem posejalo prvo šolskovrtnarsko prireditev.

Iz glavne skupščine

PREDLOG

odbora za spremembo pravil Jugoslovenskega učiteljskega združenja na Glavni skupščini JUU v Ljubljani dne 20. avgusta 1933.

Pri členu 2., 3. odstavek se spremeni drugi pasus in se glasi: »Na področju uprave mesta Beograda se osnuje sreska društva po mestih: V Beogradu, Zemunu in Pančevu.

Čl. 3. Poglavju g) se doda, da deluje za zgradbo učiteljskih domov in drugih ustanov; d) da deluje na snovanju pevskih, sokolskih, kakor tudi drugih kulturnih, prosvetnih in gospodarskih ustanov.

Čl. 5. Člani združenja so: redni, ustanovni, dobrotvorni, veliki dobrotvori in častni člani. Čl. 6. Doda se odstavek: »Učitelji, slušatelji višje pedagoške šole morejo biti člani našega združenja v krajih, kjer službujejo.

Čl. 8. Doda se: »Veliki dobrotvori so oni, ki poklonijo najmanj 5.000 dinarjev.«

Čl. 10. Doda se: »Velikim dobrotvorom se pošilja brezplačno Narodna prosveta, a njihova imena se vključijo na ploščo v domu JUU.«

Čl. 11. Se menja in glasi: »Radi sprejema za rednega člana JUU se prijavljajo učitelji pismeno odboru sreskega učiteljskega društva. Prijavi priložijo tudi odrejeno članarino.«

Čl. 12. Se doda odstavek: »Ako se sekcij-skemu odboru prijavi iz enega sreza več nego 15 članov za članstvo v združenju, tedaj bo sekcijski odbor v tem srezu zasnoval sresko društvo.«

Čl. 14. Se doda točka b): »Da pobere redno članarino in naročnino za Narodno Prosveto ali obvezno glasilo sekcije.«

Manjšina se ni strinjala s to stilizacijo in je predlagala sledeče: »Da poleg članarine pobere tudi naročnino za Narodno Prosveto od vseh članov sreskega društva, ako je občni zbor društva z najmanj 2/3 večino sklenil, da se vsi člani društva obvezno naročajo na Narodno Prosveto.«

Temu členu se doda še odstavek: »Rednega člana, ki deluje proti interesom svojega združenja in ne izvršuje predpisov pravil, poslovnika in skupščinskih sklepov, smejo izključiti iz združenja pristojna stanovska razsodišča JUU po pravilniku, ki ga predpiše glavni odbor in sprejme glavna skupščina.«

Ako redni član do 1. aprila ne plača članarine in drugih obveznosti, preneha biti član združenja. Ako se član ponovno vrši v združenje, iz katerega je prej sam izstopil, plača samo članarino za ves pretekli čas, ko ni bil član.

Pri členu 14. Pri pravicah rednih članov se doda odstavek b): »Da dobi pomoč v slučaju nujne potrebe po pravilniku, ki bo predpisan.«

Čl. 15. točka d) se menja in glasi: »Ako ne izpolni obveznosti po členu 14. teh pravil.«

Čl. 18. namesto besede vrhovna se vzame beseda glavna.

Glavni odbor se sestaja po potrebi, a najmanj 2 krat letno.

V predzadnjem odstavku se menja zadnji stavek, ki se mu doda: »Izvršni odbor izvršuje sklepe glavnega odbora in predsedniškega zbora.«

Predsedniški odbor tvori predsednik glavnega odbora in predsedniki sekcij. Ta odbor se sestane vsaka dva meseca v kraju, ki ga sam določi. Stroške za predsednika glavnega odbora nosi blagajna glavnega odbora, a za predsednike sekcij, njihove sekcijske blagajne.

Čl. 22. se menja in glasi: »Ako se volitev upravnih in nadzornih odborov ne izvrši z akla-

narstva kljub vsem težkočam in neprilikam uspešno. Najlepše priznanje za to trudapolno delo je izreko ljudstvo, ki je v nedeljo v tako obilnem številu in z velikim zanimanjem posejalo prvo šolskovrtnarsko prireditev.

macijo, tedaj se vršijo tajne volitve z listki, ako to zahteva ena petina prisotnih članov. Ona lista, ki dobi največ glasov, dobi 2/3 mandatov, a ostale mandate razdelijo med seboj ostale liste po količniku.«

V zvezi s tem se menja člen 18. in to: »Namesto 10 članov izvršnega odbora pride 12 in 6 namestnikov; pri sreskih društvih 9 članov in 3 namestniki; za nadzorne odbore: glavni nadzorni in banovinski odbori po 6 članov in 3 namestniki, a pri sreskih društvih po 3 člani in 3 namestniki.

Čl. 24. se menja in glasi: »Mandat članov glavnega in banovinskega upravnega, kakor tudi nadzornega odbora traja 3 leta, a članov upravnega in nadzornega odbora sreskega društva traja 1 leto.

Za to stilizacijo je glasovalo 10 članov, a ostalih 7 članov predlaga, da traja mandat odborov pri sreskih društvih kakor pri ostalih po 3 leta.

V členu 25. se doda na koncu: »in vršilci nadzorniške dolžnosti.«

Člen 26. Doda se: »Sekcije, ki izdajajo svoje obvezne stanovske liste, so dolžne, da naročajo za sekcijski odbor po štiri številke Narodne Prosvete, a odbori sreskih društev po 2 številki. Ti listi se plačajo iz sekcijske, odnosno sreske blagajne.

Člen 28. Pri glavni skupščini, točka b) se menja in glasi: »Člani sekcijkega odbora in to: v sekcijah do 1000 članov predsednik, podpredsednik in tajnik, a za sekcije nad 1000 članov še po eden član odbora, za vsakih 1000 članov preko 500 članov. Pri točki b) zadnji odstavek se menja in glasi: »Društva do 50 članov pošljejo samo predsednike, od 51 do 100 članov predsednika in še enega delegata, od 101 do 150 predsednika in dva delegata itd.

Za delegate ne morejo biti izvoljeni nadzorniki in vršilci nadzorniške dolžnosti. Za ta zadnji odstavek predloga je glasovalo 7 članov odbora a za predlog izvršnega odbora je glasovalo 8 članov. Predlog izvršnega odbora se glasi: »Član, ki ne more biti izvoljen v odbor, ne more biti izvoljen za delegata. Eden član odbora ni glasoval.

Pri členu 35. se doda na koncu tretjega odstavka: »A kadar se odloča o zaupanju a) na sreskih društvih člani upravnega in nadzornega odbora nimajo pravice glasovati; b) »Na sekcij-skih skupščinah ravno tako nimajo pravice glasovati člani upravnih in nadzornih odborov. c) na glavnih skupščinah nima pravice glasovati nihče razen delegatov in predsednikov učiteljskih društev.

Za ta člen ni glasoval nobeden član odbora.

Člen 40. se v celoti menja in glasi: »Za presojanje sporov med člani in radi njihovega pomirjenja, kakor tudi radi tolmačenja člena 14. pravil se ustanove stanovska častna razsodišča pri sreskih društvih, sekcijah in izvršnem odboru. Poslovnik za častna razsodišča, kakor tudi poslovnik za tolmačenje službenih pravil JUU izdela glavni odbor in ga predloži glavni skupščini v odobritev.

Ljubljana, 20. avgusta 1933.

Tajnik: Dušan Vitorović, s. r. Predsednik: Dušan Šestan, s. r.

Člani: Karel Dobršek, s. r., Kalenber Nikola, s. r., Kević Marta, s. r., Barišič Mata, s. r., Milošević Marko, s. r., Lalošević Bogdan, s. r., Kastranović Bogdan, s. r., Jovanović Aleksa, s. r., Milovanović Vladimir, s. r., Pogačnik Janko, s. r., Subotić Anton, s. r., Marković Dragotin, s. r., Bečević Ivan, s. r., Milošević Joca, s. r., Subačić Anton, s. r.

teljev: Palkoviča, Palackýja, Šafarika, Štura. Od 1918. glavno mesto Slovaške.

Po Donavi parobrod. Za njo široka polja. Še dalje raztegnjeni hribi.

V Zlin zavozimo o polnoči. Na mokrih asfaltnih cestah odsevajajo medle luči. Vrste se do silhuete tovarniških poslopjij in dimnikov. Bat'ino mesto.

Razkošne izložbe čevljev. Nekdo se pošali: za vsakega čaka par čevljev. V sebi se hudujem na tistega, ki pravi, da je le šala.

Porazgubimo se v 12. nadstropju hotela. Gostje Bat'e. Povsod sem bral napise Bat'a: na odeji in ruhi, na prtu, zglatniku in kozarcu in sladkorju ob kavi.

Tuljenje sirene.

Prevesim se skozi okno v zeleno jutro. Popolnoma ameriško mesto. Moderna arhitektura: kot če bi nanizal cikorninih škatelj.

Rezek opomin sirene. Starček pospeši korak. Prehitevajo ga mlajši. Vse teče. Hiti. Stotine tovarniških avtobusov privaja oddaljenejšje.

Ogromnih 52 stavb, vsaka s svojim knjigovodstvom. Tisoče strojev izsekava podplate, tisoče zgornje dele. Sistem strojnega dela: prvi nateguje usnje na kopito, drugi ga pritrdi z žebli, tretji pribije podplat, četrti, deseti... Paketiranje. Nalaganje v avtomobile.

Drdrajo žične železnice, grozijo transmisije. V delu je sklonjenih 18.000 teles. Dnevno iztisnejo 150.000 parov čevljev. V slogi je moč, kričijo napisi.

Vmes nasadi. Socialne ustanove: bolnica s 5 primariji in 18 zdravnikov; ambulante itd. Za njimi nad 1500 v enakem slogu postavljenih delavskih hiš s kolektivnimi kopališči in igrišči. Kino je vsem na razpolago. Vsak delavec ima pravico do vsakodnevnih predstav. V soboto ne delajo. Bat'ne šole. Te nas najbolj vzradovedijo. V njih se vršijo eksperi-

Andrej Debenak:

Vtisi iz učiteljske studijske ekskurzije po Čehoslovaški

Potem topa zamaknenost ob ritmu kol. Kinkali smo vsak v svojem kotu. Dež!

Na severu je nebo valilo temne oblake, skozi okno je klicala mrzla sapa. Prijemal nas je rahel drget.

Lije! Divje vreme!

Ko privozimo na Dunaj, je sveže jutro. Solnce pa je že razgrelo svojo močno luč in ynasašo težko ozračje. Po ulicah se gnetejo množice. Prerivamo se med vrste vozil in polzečimi avtomobili. V tok raznih vozil nas priklene tramvaj. Levo in desno se odvija ulica, Ostanjeje le obrabi. Vse valovanje vele-mesta se razgiblje.

Za nekim ogrom izstopimo. Korakamo po mokrem asfaltu. Obstojimo pred impo-zantno novozgrajeno češko šolo Komenskega. Prvič nas zajame slovanska gostoljubnost sredi tujega življa.

Toplo nam je.

Razgledamo se po šoli. Nepopisna v no-tranosti: razmaknjeni hodniki z garderobami. Otroci so v copatah. Tudi učitelji. Samo be-seda živi.

Stene v razredih steklene. Luč in solnce. Stejem. Od 25—30 učencev. Ravnatelj L. Čer-vinka tolmači: Ko razred doseže število 42 glav, se deli. V razredih nas pozdravljajo otroci. V posebnih dvorani za pevski pouk nam zapojejo. Hitimo. Zadržuje nas, še na hod-niku teče voda.

Čas je natanko odmerjen.

Čudimo se delavnicam. Za vsak predmet posebna. Deklice iz zadnjega razreda meš. šole iznenadimo pri kuhanju in šivanju.

Splošne vesti

JADRANSKA STRAŽA IN »VRTEC«

Uredništvo mladinskega lista »Vrtec« je pred dnevi razposlalo na vse osnovne, mešanske, srednje in strokovne šole poslanico, ki po svoji vsebini zasluži, da se pečamo nekoliko z njo, kakor tudi z namenom, ki ga zasleduje.

V poslanici je ponatisnjeno pismo, ki ga je predložilo uredništvo »Vrtca« od Oblastnega odbora Jadranske straže. To pismo je ponatisnjeno v izveščku tako, da mora vzbuditi v čitatelju vtis, da je »Vrtec« postal oficijelno glasilo Jadranske straže.

Ne bomo razpravljali o tem, ali je tak način reklame fair ali ne, hočemo le pojasniti zadevo vsem, ki se obračajo na Mladinsko matico in žele pojasniti, zakaj je Vrtec postal oficijelno glasilo Jadranske straže.

Pismo, ki ga uredništvo v svoji poslanici ponatiskuje, niti v tako prikriti obliki ne daje uredništvu mandata oficijelnosti. Oblastni odbor Jadranske straže je le sprejel ponudbo uredništva »Vrtca«, da bo propagiral idejo Jadranske straže in prinašal članke, ki naj popularizirajo vrednost in koristi našega morja. Vključno dejstvu, da hoče Jadranska straža stati nad vsakim strankarskim bojem in nad vsakim prepričanjem, bi Oblastni odbor svojega pristanka na ponudbo najbrž ne bil dal, ko bi vedel, za kaj se bo njegovo pismo izrabilo.

Mrzlična naglica reklame uredništva »Vrtca« postane pa razumljivejša ob ugotovitvi, da se je uredništvo »Našega roda« še pred uredništvom »Vrtca« obvezalo služiti isti nalogi in da se je sekcija Podmladka Jadranske straže na svoji seji dne 1. maja 1933. izjavila, da smatra »Naš rod« za svoje oficijelno glasilo, ker je ta list že po številu svojih naročnikov najbolj pokrit za to.

Uredništvo »Našega roda« ni hotelo kovati kapitala iz tega, ker se je zavedalo, da bi se mogla ta odločitev sekcije napak tolačiti in ker stoji na stališču, da ni privilegij, temveč dolžnost vsega mladinskega časopisa posvetiti se ustanovi, ki ima toliko vitalnega pomena za vzgojo našega naroda, kot ga ima Podmladek Jadranske straže.

Sledeč tej svoji dolžnosti, je Mladinska matica že v zadnjih »Kresnicah« posvetila nekaj strani Jadranski straži.

Vsaakega dobrega državljan mora veseliti, če opazi, da se je vendar nekje zasvetila luč, ki nam Jugoslovenom ustvarja platformo, na kateri se bomo morda vendar znašli enih in istih misli in stremeljenj. In ravno zaradi tega ne moremo mirno mimo dejstva, da se skuša tudi okrog tega stremeljenja umetno graditi meja, ki smo je tako vajeni v javnem življenju.

Ne odklanjamo tekmovanja, ali to tekmovanje naj bo plemenito in naj zasleduje cilj vzbuditi v mladini ljubezen in ponos do našega morja in do vsega, kar je z njim v zvezi. Proti vsakemu tekmovanju z drugačnimi cilji pa se bomo borili zaradi stvari, ki bi morala biti vsakemu dobremu jugoslovanskemu državljanu sveta.

VSE JUGOSLOVANSKO UČITELJSTVO ZA NAŠE POPLAVLJENCE.

»Narodna Prosveta« je objavila apel ljubljanske sekcije za pomoč po zadnjih poplavih prizadetim in iskreno vabi vse tovariše in tovarišice iz ostalih banovin, naj tudi oni zbirajo prispevke in jih pošiljajo ljubljanski sekciji.

Za veliko pozornost vodstva našega »Udruženja«, ki nam je najlepši dokaz naše skupnosti in bratstva, smo iskreno hvaležni. — Gorje enega naših bratov je tudi naše gorje. Velika nesreča prizadetih je toliko hujša, ker so jim prav za zimo uničeni vsi pridelki, mnogim tudi domovanja.

Ponovno prosimo vse članstvo in naša sreska društva, naj z vso vnemo in poštrev-

mentu. Vse reformno delo vodi znani pedagog Vrana, ki nam tolmači ves sistem diferenciacije pouka po sposobnosti. Za dosego svojega namena imajo na razpolago vse. Čitalnice z bogatimi izbori knjig, razne mladinske liste in časopise, dela svetovnih velikanov. Pri risanju izdelujejo plakate za tovarno. Sami sestavljajo program dela in ekskurzij. Imajo klube: zemljepisne, za varstvo živali, fotografске, gospodinske, za prehrano itd., v katerih samostojno referirajo. Učenec, ki je prišel iz Jugoslavije, je v zemljepisnem klubu referiral o naši državi. Otipljiva je avtonomija otrok. Kolikor pač sam otrok more brez učitelja. Vprašuje, kadar ne razume. Tako pride individualno delo v kolektivno. Spravljanje individualnega učenčevega dela v sklad s kolektivnim je eno izmed najvažnejših načel. Nimajo razredov. Vse delo se razvija za vsak predmet v posebni delavnici. Obravnavajo elemente, razne sirovine in produkte, ki so važni za delo v tovarnah, v katerih bodo nasledovali svojim očetom. Otrokom dajo to, kar bo zahtevalo od njih življenje. To so šole naroda, ki hoče ustvariti otroke, da bodo stali na svojih nogah. Vedo, kaj je resnično, realno življenje. Zato bodo tudi produktivni. Iz klopi v življenje, ki jih obdaja.

Učitelji sami sodelujejo, se učijo, eksperimentirajo. Po svojih zamislekih sestavljajo učne knjige. Tako ustvarjajo novo miselnost, novo ideologijo življenja.

Ne morem pozabiti prirodoopisnega pouka. Vsak ima svojo gredo in rastline, svoje mikroskope. Opazujejo, zapisujejo, dognanja. Referirajo. Iz snovi izpuščajo razne probleme. Tako nastanejo razni napisi: sončnice je darovalec življenja! Tema ubija življenje!

Pri fiziki so se igrali z aparati, ki jih še nisem videl. Na učiteljsku nisem videl mikroskopa, da o drugem še življenjsko važnejšem ne govorim. Kako malo nam je dala šola za življenje. Pisava je individualna. V ele-

valnostjo slede apelu sekcije in po svojih močeh in uvidenosti store vse, da pomagamo lajšati gorje težko prizadetim.

Ne pozabimo zlasti otrok, ki bodo zaradi pomanjkanja hrane, nezadostne obleke in nezdravih stanovanj najbolj trpeli.

— **Inspekcijko potovanje g. prosvetnega ministra.** Pretekli teden je odšel prosvetni minister g. Radenko Stanković na inspekcijko potovanje po Vardarski banovini. Ogle dal si je osnovne, srednje in strokovne šole v Skoplju, Bitolju, Ohridu. — Zanimal se je tudi za vse prosvetne ustanove na jugu naše države. Ni se pa zadovoljil samo z ogledovanjem prosvetnih institucij po raznih mestih, marveč je obiskal tudi mnogo vasi na jugoslovansko-grški meji in se v teh krajih zanimal predvsem za razvoj osnovnega šolstva. Ogle dal si je tudi sv. Naum na albanski meji. Odtod je odpotoval na Kosovo, nakar se je povrnil v Beograd.

— **Tovariši, tovarišice,** sezite po zemljevidu »Kamniške planine, Gorenjska ravnina, Ljubljanski polje«, ker je izvrstno učilo za domoznanski pouk. Pri večjem naročilu cena 4 Din. Založba Učit. doma v Ljubljani.

— **Društvo za ustanavljanje šolskih zobnih ambulatorijev** se najlepše zahvaljuje vsemu učiteljsstvu za trud pri prodajanju knjižice »Neguj zobe« ter vljudno prosi vsa ona šolska upraviteljstva, ki do sedaj še niso mogla nakazati denarja, naj to napravijo, kakor hitro jim bo mogoče. Neprodane brošure naj ostanejo na šolah do nadaljnjega ukrepa društva. Mnogo šol knjižico s pridom uporablja pri higienskem pouku. Društvo pa opozarja cenjeno učiteljsstvo, da se je pri končni redakciji na strani 10, vrsta 24 in na strani 18, vrsta 24 beseda »izločajo« slabo nadomestila z izrazom »izločajo«, kar bistveno spremeni smisel stavka in naj se popravi z »proizvajajo« ali »povzročajo nastajanje«.

Za ugankarje razpisuje »Naš rod« lepe nagrade, ki so jih dale na razpolago razne tvrdke. Tvrda Bata je dala na razpolago par čevljev po meri, prav tako so obljubili lepa darila drogerija Gregorič, pa tudi razne knjigarne in papirnice. Natančnejši podatki bodo objavljeni v 1. številki »Našega roda«.

— **Nova izdaja samospisov!** Založilo jo je pevsko društvo Ljubljanski Zvon v Ljubljani. Vanjo so prispevali 15 pesmi za visoki, srednji in nizki glas skladatelji: E. Adamič, M. Bravničar, J. Pavčič, St. Premrl, Z. Prelovec, H. Svetel, M. Tomc in V. Vodopivec. Tudi na zunaj lična zbirka je napredna v »Učiteljski knjigarni« kakor tudi v drugih knjigarnah.

— **Izredni občni zbor Hranilnega in posojilnega konzorcija,** kreditne zadruge državnih uslužbencev v Ljubljani, se vrši v ponedeljek, 13. novembra 1933 ob 20. uri v magistratni posvetovalnici. Mestni trg. Dnevni red: 1. Sprememba pravil. 2. Slučajnosti.

Nove predpisane tiskovine:

Proračun kraj. šol. odbora,
Obračun kraj. šol. odbora,
Zapisnik proračunske seje in
Zapisnik obračunske seje kraj.
šol. odbora

N a r o č i l a s p r e j e m a

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

mentarnem razredu tablic ne poznajo, pišejo kar na papir. Razen bogato ilustriranih čitank, rabijo knjige, liste in časopise. Otroci izdajajo svoj list: »Mlady Zlin«. Pišejo in ilustrirajo sami. Zato je seveda treba denarja in razumevanja. Povsod srečaš tedenski časopis »Mlady svet«.

V odmoru pripelje avto mleka, kruha in peciva. Vse zastoj, kolikor kdo hoče. Zato pa je povsod zdravje in veselje.

Šolska kuhinja da tedensko tisoče obedov, največ brezplačno, druge za malenkostno ceno.

Po vzoru reformne šole v Zlinu je 144 poučevalnih šol v vsej Čehoslovaki.

Vsekar socializacija in kolektivizacija. Prijetno je z ljudmi, ki čutijo nove smeri. Brno.

Popoldne je ogled pivovarne. Letno proizvaža 280.000 hl piva. Pasli smo se na vseh napravah in z občudovanjem opazovali 60 hl in še večje sode orjake. Seveda so nas tudi bogato pogostili.

Zvečer smo prisostvovali koncertu, ki ga je priredilo dijaštvo nižjih srednjih šol skupno z Jugosl. akademiki. Spored pesmi je popestrilo recitiranje Gregoričeve »Sočje« v slovenskem in češkem jeziku. Prelila jo je v njihov jezik dijakinja VII. gimnazije, ki odlično obvlada slovenščino. Pesem nas je zelo vzdostila, vse lepša nam je bila tukaj.

Drugi dan nas je sprejela znana podzemljiska jama Macocha v svoje kraljestvo.

Bela, gladka cesta. Nizki hribi. S smrekami razrastli. Debeli dve uri smo hodili in se izogibali avtomobilom. Smilil se mi je tovariš, ki so ga žulili novi Bat'a čevlji do krvi.

Bili smo bogato poplačani. Prostrane dvorane. Kapniki veliki in tenki, v prečudnih oblikah.

Kaplje ustvarjajo tiho, da ne motijo tišine. Vse to skrivnostno dogajanje prirode prevzame človeka.

Učiteljski pravnik

POKOJNINSKI FOND DRŽAVNIH NAMEŠCENCEV.

Finančni minister je izdal glede izvajanja čl. 272 uradniškega zakona z dne 31. marca 1931 to-le pojasnilo:

Državni upokojenci, ki so imeli 1. aprila 1931 pokojninske prejemke po zakonu o uradnih in drugih državnih uslužbenih civilnega reda z dne 31. julija 1923, po zakonu o državnem prometnem oseboju z dne 28. oktobra 1923, po zakonu o ustroju vojske in mornarice z dne 9. avgusta 1923, po uredbi o izpremembah in dopolnitvah določb orožniškega zakona in zakona o orožniškem pokojninskem fondu z dne 22. marca 1929 in po zakonu o orožniških z dne 27. septembra 1930, lahko zaradi zaračunavanja svoje rodbinske pokojnine naknadno vplačajo prispevke za dobo od prvega dne prihodnjega meseca po mesecu upokojitve do 1. aprila 1931.

Državni upokojenci, ki so imeli 1. aprila 1931 pokojninske prejemke po zakonih z obvezno močjo pred 1. septembrom leta 1923, lahko postanejo vlagatelji uradniškega pokojninskega fonda in lahko kot taki naknadno vplačajo prispevke za dobo od prvega dne prihodnjega meseca po mesecu upokojitve do konca meseca, v katerem so vložili prošnjo za sprejem v članstvo fonda. Osnova za prispevke v ta fond so prejemki, ki so po zakonu upokojitve tvorili podlago za določitev osebnih pokojnin. Mesečni prispevek znaša 5% od osnove. Naknadna vplačila se lahko opravijo naenkrat ali v mesečnih obrokih, in sicer v gotovini ali z odbitkom redne pokojnine.

Mesečni obrok mora biti enak rednemu mesečnemu prispevku, lahko pa obsega tudi več mesečnih prispevkov. Prispevki se vplačajo naknadno brez obresti za preteklo dobo. V primeru, da vlagatelj umre, preden je plačal vse svoje prispevke, se mu pri določitvi rodbinske pokojnine vstjeje le doba, za katero je naknadno vplačal prispevke.

Državni upokojenci, ki žele naknadno vplačati te prispevke, pošljejo finančnemu ministru, splošni oddelk, prošnjo, v kateri morajo izjaviti, za katero dobo in na kakšen način hočejo poravnati te vloge. Prošnji morajo priložiti prepis sklepa, na podlagi katerega se jim izplačuje osebna pokojnina. Sklep o naknadnem vplačilu prispevkov in o sprejemu v redno članstvo izda načelnik splošnega oddelka po čl. 8 zakona o organizaciji fin. uprave in čl. 106 do 110 zakona o splošnem upravnem postopku. Odlok se najprej izroči glavni kontroli, da ga potrdi, nato pa ga dobe pristojna finančna ravateljstva oziroma glavna državna blagajna s prepisom potrditve s strani glavne kontrole v izvršitev. Finančna ravateljstva oziroma državna blagajna bodo pobirali prispevke za uradniški pokojninski fond po določbah čl. 25 pravilnika o uradniškem pokojninskem fondu. V primeru, da se vplačilo opravi v gotovini, pošljejo te zneske finančna ravateljstva, oziroma glavna državna blagajna Državni hipotekarni banki. Vse vloge in priloge za ureditev članstva pokojninskega fonda po teh navodilih so oproščene taks.

Naša gospodarska organizacija

Ljubljansko učiteljsko društvo je tudi letos izplačalo Učit. domu v Ljubljani ob zaključku letnega računa obvezen prispevek Din 2000.— S tem je ljubljansko učiteljsko pokazalo, da se zaveda velikega pomena, ki ga bo imel bodoči dom za učiteljsstvo, predvsem za ono iz podeželja. Zato bodi na tem mestu izrečena zavednemu ljubljanskemu učiteljsstvu najiskrenejša zahvala! Ostalim učiteljskim društvom pa: Posnemajte!

— **Še en posnemanja vreden zgled!** Tovarš V. K. iz K. piše: »Danes sem Vam nakazal na Vaš račun pri poštni hranilnici v Ljubljani Din 100.— za Učiteljski dom v Ljubljani. Enak mesečni prispevek bom nakazoval skozi 10 mesecev, s čimer se hočem oddolžiti za uslugo, ki mi jo je izkazala neka stanovska ustanova.« Najlepša hvala in živeli!

Blagajnik Učit. doma.

Mladinska matica

Večina šol je poslala naročnike za »Naš rod«. Ostale šole prosimo, da nam sporočijo število naročnikov na naše publikacije čim prej. To uprava nujno potrebuje za to, da določi naklado. Lansko in predlansko leto je prva številka zmanjkala in ni izključeno, da se tudi letos ne ponovi.

Uprava je razposlala na vse šole razen okrožnice za naročanje tudi seznam knjig, katerim je Mladinska matica znižala ceno za 25 do 50%. Prosimo cenj. tovariše in tovarišice, da razobesijo omenjeni letak v razredu, da si ga učenci lahko ogledajo in naročijo knjige.

Na razna vprašanja, ali veljajo znižane cene tudi za Ribičičevo Miklavžovo noč, ki je bogato ilustrirana v 4 barvnem tisku, javljamo, da je tudi za to knjigo cena izdatno znižana. Prej je stala broširana 22 Din, vezana 30 Din, sedaj pa broš. 16/50 Din, vez. 22/50 Din.

NEKAJ STATISTIKE LETOŠNJIH NAROČNIKOV NA »NAŠ ROD«.

Sv. Barbara v Haložah	letos	20	lani	17
Beltinci		30		21
Bled		74		91
Bohinjska Bistrica		91		90
Breg pri Ptuj		18		10
Brezica		123		159
Celje, deška		119		110
Črneča vas		64		66
Črneča vas		14		5

Crnomelj	76	40
Dev. Mar. v P.	147	126
Dobova	67	65
Domžale	51	56
Sv. Florijan p. Doliču	32	15
Gor. Lendava	1	17
Grahovo	42	36
Grize	80	95
Horjul	45	34
Jesenice, dekl.	159	149
Jezerško	64	59
Kamnik	76	98
Kranj, deš.	89	83
Sv. Lenart p. Vel. Ned.	47	20
Ljubljana, pomož. š.	131	154
Ljubljana, IV. dekl.	149	156
Ljubljana, licejska o. š.	215	250
Logatec	67	43
Maribor, III. deš.	166	186
Maribor, IV. deš.	85	57
Maribor, dekl. vadn.	32	0
Sv. Peter p. Moste	18	0
Radgona, gor.	98	74
Sv. Rupert pri Sv. Lenartu	104	41
Ruše	81	50

Učiteljski pevski zbor JUJ

— **Kot smo že poročali,** se je naš pevski zbor spopolnil. Velik del svežih moči so dali zboru naši najmlajši tovariši(-ice) — abiturienti(-inje).

A to nam še ni zadostovalo, da se na prihodnjem sez. koncertu dostojno predstavimo naši koncertni publiki. Za izvajanje nekaterih točk programa je naš 70 članski zbor še vedno prešibak.

Posebno velja to za Gallusovo 16-ero glasno »Motetto LVI«, deloma tudi za M. Tajčevičeve: »Četiri duhovna stih«, ki jih bomo na novembrskem koncertu celotno izvajali, nadalje bi bilo izključeno izvajanje Iv. Mateičevega zbora »Čače moj«, pisanega za moški, ženski in otroški zbor in 2 soli, da nam niso po uvidenosti g. direktorja Drž. učiteljske šole N. Marolta priskočili na pomoč naši bodoči tovariši(-ice) — gojenci imenovane šole.

Za to gesto se g. direktorju lepo zahvaljujemo. Prav tako zahvalo dolgujemo gg. profesorjema Gröbmingu in Repovšu.

Z zborom 60 mladih pevcev in pevk smo že pričeli študirati gori označene zборе in jih delno naštdirali. Pohvaliti moramo v prvi vrsti njih mladostni idealizem ter točnost in red pri obiskovanju teh napornih vaj.

Poleg teh treh zborov imamo na ljubljanskem koncertu še sledeče skladbe: Slavko Osterc: Magnificat, velik zbor s spremljavo klavirja ter istega skladatelja skladbo: Ko sem ja služil. E. Adamič je zastopal na programu s prelepo: Marija in brodar. A. Lajovic izpopolnjuje program z dvema starejšima opusoma Vodiča čista se vila in Napitnico. Izmed naših najmlajših je prispeval k programu P. Sivice svoj Slow fox na besedilo Pajek in muha, pisan za mešan zbor s spremljavo klavirja. Še dva skladatelja sta na programu: M. Logar: Moja zemlja na Gervaisovo besedilo in Slavenski z mogočno Voda zvira iz kamena, Ljubavno in Zagorsko pesmo ter Čapljskimi tatari.

Z nekaterimi spremembami ponovimo ta koncert v Zagrebu. Na tem koncertu prevzame najbrže del vzporeda naš ženski zbor. — »Trboveljski slavčki«, ki so nameravali skoraj istočasno kot mi koncertirati v Zagrebu, so na našo prošnjo preložili svoj koncert na pomladansko sezono. Upravi zbora se za to njihovo uvidenost prav lepo zahvaljujemo.

Šolski radio

— **III. teden.** V torek dne 17. oktobra bo higiensko predavanje gospe dr. Šimec Amalije. V petek dne 20. oktobra bo podal g. Josip Zabkar v obliki reportaže »Pot gline do kame-nitaste posode.« Spored: 1. Nastanek gline (reportaža iz narave). 2. Človek spoznava njeno svojstva — utemeljitev lončarske obrti. 3. Izprehod po keramični tvornici: a) priprava sirovin, b) oblikovanje gline, c) žganje izdelkov v pečeh, d) barvanje, slikanje, tiskanje in drugi krasilni načini izdelkov, d) glaziranje, e) v skladišču.

Naprosamo ponovno, da se prijavijo predavatelji in predavateljice, ki imajo primerne teme za šolske radio ure. Javijo naj to na naslov Jugoslovensko učiteljsko udruženje, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Stanovska organizacija JUJ iz društev:

— **JUU SRESKO DRUŠTVO V KRA-NJU** bo zborovalo v sredo 25. okt. t. l. ob 9. uri na deški narodni šoli v Kranju. Na dnevnem redu bodo poročila, predavanje o kmetijsko nadaljevalnem šolstvu, predlogi, občni zbor ter slučajnosti. Člane(ice), ki niso poravnali članarine za preteklo poslovno leto, prosimo, da to store najkasneje do 5. nov. t. l. ker se bodo drugače brezpozojno črtali iz društvenega seznama. — Odbor.

— **NOVOMEŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO JUJ** bo zborovalo v soboto dne 21. oktobra ob 9. uri na osn. šoli v Novem mestu. Pred zborovanjem ob 8. uri se vabijo vsi odborniki k odborovi seji.

— **JUU SRESKO DRUŠTVO V KAMNI-KU** ima svoj občni zbor dne 21. oktobra t. l. ob 9. uri v Domžalah. Na dnevnem redu je: I. Poročila društvenih funkcionarjev. II. Poročilo o banovinski in glavni skupščini. III. Stanovske zadeve. IV. Slučajnosti. Udeležba obvezna. Odbor.